

Ovo četvrto izdanje Atlasa ispravljeno je i dopunjeno tako da prikazuje najnovije političko i ekonomsko stanje u svijetu. U prvom, uvodnom, dijelu prikazuju se ukratko postanak i priroda Svemira, zvijezde, zvjezdani sistemi, galaksije, vangalaktičke maglice, Sunčev sistem, napose Zemlja i najvažnija njezina gibanja, Mjesec, pomrčine Sunca i Mjeseca, struktura Zemlje i formiranje njene površine, mora i atmosfere.

U drugom dijelu prikazuju se statistički svjetska proizvodnja u tablicama i skicama. Pri sastavljanju tablica svi su podaci svedeni na isto vrijeme.

U trećem dijelu prikazane su Organizacija Ujedinjenih naroda i druge međunarodne organizacije, a zatim se iscrpno daju geografski, statistički i ekonomski podaci o Jugoslaviji.

U četvrtom dijelu prikazane su ukratko sve ostale države i teritoriji svijeta, poređani alfabetskim redom, po shemi: geografski prikaz (građa i reljef, klima, vode, biljni pokrov), podaci o stanovništvu, političko i državno uređenje, administrativna podjela u tablicama, šef države, glavni grad, privreda, trgovina, saobraćaj i novac.

Peti i glavni dio Atlasa sastoji se od 170 stranica geografskih karata u 12 do 18 boja; od toga 148 političkih karata i 22 primijenjene karte s tablicama zastava najvažnijih država i teritorija, s kartama zvjezdanog neba, službenih vremena i kartografskih projekcija.

Na kraju knjige je sadržaj tekstovnog dijela Atlasa i indeks svih geografskih naziva na kartama. Indeks sadržava oko 90 000 geografskih naziva.

Danas kad se događaju vrlo važne i brze promjene, nije uvijek bilo tehnički moguće ucrtati u geografske karte posljednje odraze tih promjena. Ipak i tu Atlas prikazuje stanje granica svih novih država u 1969. godini.

Pri pisanju stranih naziva redakcija Atlasa morala je svladavati mnoge teškoće. Pri tom radu ona se držala ovih načela: svi nazivi kontinenata, oceana, velikih jezera, mora, velikih otoka i poznatijih gorja pisani su onako kako je u nas odavno uobičajeno, npr. Grenland (umjesto Grønland), Korzika (umjesto Corse). Nazivi gradova upisani su kako ih pišu narodi kojima oni pripadaju; u zgradama su ipak upisani i nazivi koji su u nas već davno udomaćeni, npr. Wien (Beč), Istanbul (Carigrad), Roma (Rim), itd. Transliterirani su geografski nazivi slavenskih naroda koji se ne služe latinicom; pojedina slova transkribirana su na ovaj način: щ = ruski šč, bugarski št, ы = y, ю = ju, я = ja, њ = j, э = è, itd. Umekšanje u ruskom jeziku označeno je apostrofom, npr. Казань Kazań, itd. Poljski, češki i slovački nazivi pisani su onako kako ih pišu ti narodi, npr. Łódź, Plzeň, Nové Zámky, itd. Arapski, kineski, japanski i dr. geografski nazivi upisani su latiničkom grafijom koja se nalazi na poštanskim žigovima (npr. Tunis, Shanghai, Tokyo, Tehran, itd.). U novooslobođenim afričkim zemljama zadržani su još stari nazivi jer se njima te zemlje služe u međunarodnoj korespondenciji i trgovini; samo neki nazivi upisani su i u transliteriranom obliku, npr. Bur Sa'id (Port Said), El Iskandariya (Aleksandrija), El Suweis (Suez), itd. Sva ostala imena prenesena su onako kako se pišu u odnosnim zemljama, npr. Færøerne, København, Bruxelles, München, Eskişehir, Ancona, itd.

Ekonomsko-statistički podaci u tekstu i tablicama sastavljeni su prema najnovijim izvorima. Podaci za Jugoslaviju sastavljeni su prema *Statističkom godišnjaku Jugoslavije* za god. 1968 i biltenima Saveznog zavoda za sta-

tistiku. Podaci o trgovačkoj mornarici sastavljeni su prema listi *Lloyd's Register of Shipping* za 1968, a ostali podaci prema najnovijim monografijama, biltenima, statističkim godišnjacima raznih država, najčešće prema *Godišnjaku Ujedinjenih naroda* i godišnjacima *The Statesman's Yearbook*, London i *Calendario Atlante de Agostini*, Novara.

Geografske karte originalne su konstrukcije, izrađene u Jugoslavenskom leksikografskom zavodu prema najnovijim kartama pojedinih država i prema sekcijama *Vojnogeografskog instituta narodne armije* i pomorskim kartama *Hidrografskog instituta ratne mornarice*. Karte su izrađene u ofsetnoj tehnici sa sjenčanjem. Nastojalo se da one ne budu prenatrpane i nečitke; stoga su upisana samo veća naselja, a od manjih najvažnija. Osobito zanimljiva ili važna područja prikazana su na posebnim planovima krupnijeg mjerila, umetnutim uz rubove glavnih karata i na posebnim skicama u tekstovnom dijelu Atlasa. Sve karte i planove konstruirali su, nacrtali i reproducirali stručnjaci Jugoslavenskog leksikografskog zavoda, a odštampane su bojama i na papiru domaće proizvodnje.

Jugoslavenski leksikografski zavod